

עזרי וזמרת י-ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ו

פרשת ויקהל - תשפ"ה - גיליון 141

מדור הגימטריות

* **שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קָדֶשׁ
שִׁבְתָּ שַׁבָּתוֹן וכו': (ל"ה ב')**

וביאר רשי, ששת ימים. הקדים להם אוהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר, שאינו דוחה את השבת. והנה המילים בפסוק: **וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קָדֶשׁ שִׁבְתָּ**, עולה בגימטריא 1693, [כולל התיבות].
וכן המילים: **ואין מלאכת משכן דוחה שבת**, עולה בגימטריא 1693.

* **וַיַּעַשׂ אֶת הַקִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת פָּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצַּבָּאֹת אֲשֶׁר
צָבְאוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ל"ח ח')**

ומבאר הרמב"ן, במראות הצובאות. בנות ישראל היו בידן מראות שרואות בהן כשהן מתקשטות ואף אותן לא עכבו, והיה משה מואס בהן מפני שעשויון ליצר הרע, אמר לו הקב"ה אלו חביבין מן הכל שעל ידיהן העמידו הנשים צבאות רבות במצרים וכו', ונעשה הכיור מהם שהוא לשום שלום בין איש לאשתו להשקות מן המים שבו לאשה שקנא לה בעלה ונסתרה. לשון רש"י.

ונראה לרמזו כן במילים **וַיַּעַשׂ אֶת הַקִּיּוֹר**, זהו ראשי תיבות.

ראוי ומי כיוור יבדקו ויטהרו הסוטה - אם תטהר - שלום ישכון עליהם.

* **וַיַּעַשׂ אֶת הַקִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת פָּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצַּבָּאֹת אֲשֶׁר
צָבְאוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ל"ח ח')**

וביאר רש"י, במראות הצובאות. בנות ישראל היו בידן מראות, שרואות בהן כשהן מתקשטות וכו', ומשדלתו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהם לידי תאוה, ונוקקות להם, ומתעברות ויולדות שם, שנאמר תחת התפוח עוררתך (שיר השירים ח, ה).

והוסיף הכלי יקר פירש"י שהכיור נעשה מן מראות הנשים כו', ויש ב' טעמים בדבר למה נעשה הכיור מן מראות של הנשים טעם אחד הוא, לפי שמן הכיור היו משקין הסוטות על כן היו הנשים מסייעים בעשיית הכיור להודיע כי המה בחזקת כשרות ורוצים בבדיקת הכיור אחר שיודעים בעצמם כי צנועות המה, ועוד הוסיף הכלי יקר, ונראה שנקט הצובאות כי הנשים העמידו צבאות רבות במצרים וכו'.

ונראה לרמזו כן במילים **וְאֶת פָּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצַּבָּאֹת**, זהו ר"ת והמראות אשר בהן מתקשטות ומעוררות חיבת בעליהן תחת

התפוח - שם נולדו צבאות - תרמו תרומה ראויה - את אלה תעשו כן נחשת.

פרפראות וחידושים

* **וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וכו' (ל"ה א')**

ומבאר בספר אהבת חיים, אמרו חז"ל למה הוצרך משה לטרוח כדי להקהיל ששים רבוא אנשי ישראל, והלא למשה היו חצוצרות וכאשר היה תוקע באחת מהן היו נועדים אליו הנשיאים, ואם היה תוקע בשתייהן היו נועדים אליו כל עדת ישראל? ועוד למה נאמר עדת בני ישראל ולא נאמר כל בני ישראל, אלא למשה לא היה קשה להקהיל את גופות העם - הקושי היה להשוות דעותיהם וזה עדת בני ישראל - עדת אותיות דעת, היה קשה להשוות דעתם של ישראל כדי שכולם יהיו אגודה אחת.

ונראה לרמזו כן במילים **וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**, זהו ר"ת.

ויקהל משה עדת ישראל להשוות דעותיהם שיהיו ראויים לעמוד שם תחתית ההר יחד כאיש אחד בלב אחד - נכונים לקראת קבלת התורה תורת יי'.

* **לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם יָמִים הַשָּׁבָת: (ל"ה ג')**

ומבאר הכלי יקר בפסוק א', ועל צד הרמז נאמר שהקהל זה היה לתווך השלום ביניהם וכו', וע"כ פירש רש"י שהיה זה למחרת יו"כ לפי שכל החניות היו במחלוקת ותרעומות חוץ מן החניה שקודם מתן תורה שנאמר (שמות יט ב) ויחן שם ישראל וגו' וא"כ איך אפשר להקהילם בזמן שהם מחולקים ואין דעתם שווה ואין זה זמן מוכן, לזה מצא משה להקהילם כרצונו למחרת יו"כ כי ביו"כ השלום מתווך ביניהם וכו', וכ"ש למה שכתוב בעקידה דרך מליצה על פסוק לא תבערו אש וגו' שלא יציתו אש המחלוקת ביום השבת שנרפים המה ממלאכה ויש לחוש ביותר אז לאש המחלוקת מתלקחת בתוך הדברים בטלים.

ונראה לרמזו במילים, **תִּבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם**, זהו סופי תיבות שלום.

וכן נראה לרמזו כן במילים **לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ**, זהו ראשי תיבות.

ראשית עושים שלום בין איש לרעהו - ומקבלים תורת אמת.

* **וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לָבֶן אֶתְנָהּ בְּחֻמָּה טוֹו אֶת הָעֵזִים: (ל"ה כ"ו)**

ומבאר רש"י, טוו את העזים. היא היתה אומנות יתירה, שמעל גבי העזים היו טווין אותם (שבת צט).

ובפירושו יונתן בן עוזיאל מוסיף, וכל הנשים שנשא לבם עמהם בחכמה היו טוות את העזים על גופם ומנפצות [וסורקות] אותן כאשר הם חיים.

ונראה לרמזו כן במילים **בְּחֻמָּה טוֹו אֶת הָעֵזִים**, זהו ראשי תיבות.

זאת תרומת הנשים - ידעו חכמת מלאכת אומנות הטוויה והניפוך -

והצמר טוו בידיהן מעל כל עז.

סיפור שבועי

רבי שלמאן חוגי עבודי זצ"ל

בחדוש תמוז תרנ"ז נולד רבי שלמאן לאביו רבי יצחק ולאִימו מרת רימה ע"ה.

בבחרותו למד בשיבת 'מדרש בית זילכה', וזכה ללמוד מפי רבי יהודה פתיה זצ"ל ורבי שמעון אגסי זצ"ל. שם עמל בתורה ביגיעה עצומה, והיו מכנים אותו "ארי שבחבורה", רבינו למד בחברותא עם רבי יעקב מוצפי זצ"ל גאב"ד העדה החרדית הספרדית בירושלים, והיה אומר כל פעם שאני נפגש עם רבי שלמאן, תמיד אני שומע דבר תורה שעדיין לא שמעתי.

ופעם סיפר רבי יעקב מוצפי זצ"ל שאחר נישואיו בבגדאד, היה הולך במוצ"ש לביהמ"ד והיה לומד חברותא עם רבי שלמאן חוגי עבודי זצ"ל והיו נשארים שם כל השבוע, וישנים בחדרים שהיו שם וחוזרים בערב שבת לביתם.

וסיפר שפעם אחת אמרו לו בחלום, למה אתה לובש נעליים שלא שלך כבר חצי שנה? וכשהקיץ בבוקר בדק את נעליו ואמר לחבירו רבי שלמאן כך אמרו לי בחלום, בדק רבי שלמאן את נעליו ואמר אמת נכון הדבר שאלו הנעליים שלו, שכיון שהיה להם נעליים דומים זה לזה לכן נתחלפו.

רבינו כיהן כאב"ד בבגדאד בגיל 30 לערך, ובגיל 50, נתמנה לכהן כרבה הראשי של בגדאד, שהיתה עיר של חכמים וסופרים, עד לעלותו ארצה.

בשנת תשי"א עלה רבינו לארץ ישראל, הוא הסתיר את זהותו שכיהן עד עכשיו כרבה הראשי של בגדאד, ופקידי הסוכנות שלחו אותו ואת משפחתו למעברה הסמוכה לעיר פתח תקוה, חברת קרן קיימת לישראל (קק"ל) נתנו לו עבודה להיות גנן בעיירות הפיתוח, כך בכל בוקר לאחר תפילת שחרית עם הגץ החמה לקח עימו רבינו זצ"ל טוריא וכלי חרישה, ושם פעמיו לעיר ראש העין שהיתה בבניה באותם ימים, בה היתה עבודתו לעדור ולשתול פרחים ככל אשר יושת עליו.

תלמידי החכמים שהגיעו מבבל לארץ ישראל לפניו, חיכו לבואו, וכשראו כי אינו מגיע יצאו לחפשו ברחבי הארץ במעברות, ונודע להם ששיכנו אותו באזור ראש העין, לא עברו ימים מועטים והקב"ה זימן שיעבור במקום זה המקובל רבי שמואל דרוי זצ"ל שהוא מתלמידי רבינו זצ"ל בבגדאד, והנה עיניו קולטות שהאיש העובד בכיכר שותל פרחים אינו אחר מאשר ראש גולת אריאל רבה של בגדאד רבינו זצ"ל.

מיד שם פעמיו אליו וקרא לעברו רבינו מה אתה עושה? זה לא כבוד התורה ענהו רבינו זצ"ל בענות חן, זו זכות לחרוש לעדור ולשתול פרחים בארץ ישראל.

הדבר גרם לזעזוע בקרב חכמי בבל, ומיד פעלו שתדלנים, ובראשם הרב יצחק ניסים והעבירו אותו מהמעברה שם לשכונת קרית היובל בירושלים, ופעלו למנותו כדיין בפתח תקוה. הראשון לציון הרב בן ציון חי עוזיאל, ערך לו בחינה בכל חלקי השולחן ערוך והתפעל מאוד מידיעתו, ומינה אותו לדיין בפתח תקוה. לאחר כמה שנים התמנה לדיין בבית הדין הגדול בירושלים.

פעם הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל רצה להשריש בלב תלמידיו שיש להוקיר ולכבד כל תלמיד חכם ואין לזלזל בו אף במחשבה, והנה פעם בא לפניו תלמיד עם רשימת שאלות בהלכה, התלמיד החל מרצה שאלותיו בזה אחר זה, והרב בן ציון עונה מותר, אסור, אולם נותרו שאלות שחשש להתיר, אמר לתלמידו, בבית הכנסת 'עזרא הסופר' יושב חכם שלמאן חוגי עבודי מגאוני בבל ואב בית הדין הגדול בירושלים, לך תשאל אותו, והודיעני מה ענה, בירר התלמיד באיזו שעה חכם שלמאן מגיע, אמרו לו בשעה שתים הוא מתחיל את השיעור, וכבר בשעה אחת הוא מגיע לשם, ואפשר אז לשאול אותו, התלמיד הגיע בין אחד לשתיים ובבואו לבית הכנסת, ראה אדם מבוגר מנקה את הספסלים, פנה אליו חכם שלמאן בשאלה מה רוצה? את חכם עבודי השיב. טוב מה רוצה? שאל שוב.

הבין שמדובר בו, שאל התלמיד את שאלותיו ועל כל שאלה ענה, מותר, מותר, תוך כדי ניקיון בית הכנסת, במורת רוח יצא, ואף לא חשב לחזור ולהודיע לחכם בן ציון מה השיב, למחרת קרא לו הרב בן ציון, נו מה השיבך חכם שלמאן? התלמיד סיפר דברים כהווייתן, הוא השיב לי כלאחר יד, תוך כדי שהוא מנקה את בית הכנסת כיצד אסמך על הוראתו? כששמע חכם בן ציון את דבריו נחרד ונזף בו מה עולה בדעתך? דע לך שהוא גאון עולם בקי עצום בכל ספרי הפוסקים, כשענה לך מותר, העביר בראשו עשרות מראי מקומות מש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים.

סיפר הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצ"ל שנה אחת ביום הכיפורים בבית הכנסת אהל רחל, עלה לתורה אדם שחכם שלמאן פסק פעם לחייבו בדין, עלה אותו אדם וביקש מהחזן שיעשה השכבה למנוחת הנפטר, ואמר את שמו של חכם שלמאן שהיה יושב בבית הכנסת. המתפללים נדהמו מחוצפתו של האיש. לאחר מכן ביקש חכם שלמאן עלייה לתורה, ולאחריה ביקש מהחזן שיעשה מי שברך למי? לאותו אדם שלפני רגע עשה לו השכבה ברבים ביום הכיפורים... הוסיף ואמר רבינו וכי הקב"ה לא צריך לחוס ולרחם עלי?

יש הנוהגים לקבל מלקות בערב יום הכיפורים, פעם אחת אמרו לחכם שלמאן חוגי עבודי זצ"ל שרק בבית הכנסת "שושנים לדוד" יש מי שנותן מלקות הלך חכם שלמאן מביתו שברחוב יפו, עד לבית הכנסת שושנים לדוד בשכונת בית ישראל, כשהגיע לשם ביקש מהמלך שילקה אותו.

אמר לו המלך אתה רב גדול ואיני יכול להלקות אותך.

אמר לו חכם שלמאן אז מה אעשה? אמר לו המלך, ה' ילקה אותך.

אמר חכם שלמאן קיבלתי את המלקות כדבעי...

בליל יום שלישי כה באדר א' תשל"ג רבינו זצ"ל מסר את שיעורו הקבוע בבית הכנסת 'אהל רחל' ברחוב דוד ילין בירושלים, באותו היום עסקו בסוגיא שבמסכת מגילה דף י"ב: , חכם משה פנירי שאלו כן, כתוב איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר, שאל מדוע כתוב איש יהודי? התשובה לכן הייתה יהודי שבא משבט יהודה, אמו מבנימין והוא מיהודה. לפתע שתק ואנשי השיעור חשבו שנרדם, אבל באותם רגעים נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון האלוקים. ויצאה נשמתו בנשיקה.

באותו הזמן חזר חכם יוסף עדס זצ"ל משכונת מחנה יהודה שם השתתף במצות פדיון הבן, אך סירב לנסוע לביתו, (רח' יצחק שולאל, פינת יעקב מאיר) והעדיף לשוב לביתו בהליכה רגלית, תוך שהוא מציין שמן הסתם סובבו כך משמים.

ואכן בעברם דרך בית הכנסת 'אהל רחל' הבחין רבי יוסף באמבולנס שהוועק למקום, לומדי השיעור שהבחינו מרחוק בדמותו של חכם יוסף עדס, חשו אליו מיד בבהלה וסיפרו לו דברים כהווייתם.

ללא שהיות מיותרות נכנס רבי יוסף לבית הכנסת והביט אל גופו של חכם שלמאן ומיד ידע כי נסתלק לבית עולמו, לצוותי הרפואה שהוזמנו למקום עוד קודם לכן, אמר הרב עדס כי אין מקום לכל התערבות רפואית ואדרבה אסור להזיזו ממקומו.

צוותי הרפואה לא שעו לדבריו, והתעקשו לקחת עמם את גופו של חכם שלמאן לבית החולים, בהגיעם לביה"ח עמד רבי יוסף על כך שלא יבצעו בדיקות מיותרות בגופו של חכם שלמאן, ואכן לא נותר לצוותי הרפואה אלא לקבוע באופן רשמי את פטירתו, מכאן ואילך כל עניני הקבורה וההלואה הופקדו בידי האמונות של רבי יוסף שחלק לצדיק זה את כבודו האחרון כיאה וכיאות לכבודו ולכבוד תורתו.

במסע הלוויותו השתתפו אלפי אנשים שצעדו אחר מיטתו עד להר הזיתים, שם נטמן ליד רבו רבי יהודה פתיה זצ"ל.

רבי שלמאן חוגי עבודי זצ"ל בן רימה כ"ה אדר א' תשל"ג. ז.צ.ב.ה.

[דברי חיים]

לע"נ - ניסים חיים בן חנה

נורית בת מרים ע"ה

לברכה והצלחה: * יוסף בן חנה חנינה וב"ב * שרה בת אילה * יוסף מאיר בן גאולה ויקי

*** נעמה בת שושנה * רפאל בן שרה * יוסף חיים אליהו בן דבורה * משה בן שרה וב"ב**